

*Jolanta Tambor*¹

 <https://orcid.org/0000-0002-0801-3821>

CERTYFIKACJA NA PRZEŁOMIE WIEKÓW – W ŚWIEŹLE KILKU KONFERENCJI SPRZED 20 LAT

Tekst poświęcam pamięci Władysława Miodunki, Tadeusza Zgółki,
Urszuli Żydek-Bednarczuk i Iwony Słaby-Góral

Streszczenie: Tekst poświęcony jest początkom rozwoju systemu certyfikacji w Polsce. Autorka przywołuje dyskusje z końca XX w., zwracając szczególną uwagę na rozważania dotyczące zasadności testowania znajomości zagadnień kulturowych. Wspomina o czterech konferencjach, z których trzy zostały zorganizowane we współpracy z glottodydaktykami z Niemiec, Czech i Ukrainy. Zwraca uwagę na dwojaki charakter tych konferencji: wymianę doświadczeń oraz instruktażowy charakter niektórych wystąpień, których celem było ułatwienie działań certyfikacyjnych w Czechach i w Ukrainie. Podkreśla, że takie działania miały konsolidujący i integrujący wpływ na polskie środowisko glottodydaktyczne.

Słowa kluczowe: certyfikacja, język polski jako obcy, glottodydaktyka polonistyczna, testowanie znajomości języka polskiego jako obcego

¹ jolanta.tambor@us.edu.pl, Uniwersytet Śląski, Instytut Językoznawstwa, ul. Uniwersytecka 4, 40-007 Katowice.

© by the author, licensee Łódź University – Łódź University Press, Łódź, Poland. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution license CC-BY-NC-ND 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)
Received: 24.07.2024; Revised: 4.12.2024; Accepted: 10.02.2025.
Funding Information: not applicable. Conflicts of interests: none. The Author assures of no violations of publication ethics and takes full responsibility for the content of the publication.
Declaration regarding the use of GAI tools: not used.

CERTIFICATION AT THE TURN OF THE CENTURY – IN THE LIGHT OF SEVERAL CONFERENCES FROM 20 YEARS AGO

Abstract: The text is devoted to the beginnings of the development of the certification system in Poland. The author recalls discussions from the end of the 20th century, paying particular attention to considerations on the validity of testing the knowledge of cultural issues. She mentions four conferences, three of which were organised in cooperation with glottodidacticians from Germany, the Czech Republic, and Ukraine. She points out the twofold nature of these conferences: the exchange of experiences and the instructional nature of some presentations, whose aim was to facilitate certification activities in the Czech Republic and Ukraine. She emphasises that such activities had a consolidating and integrative effect on the Polish glottodidactic community.

Keywords: certification, Polish as a foreign language, Polish language glottodidactics, testing the knowledge of Polish as a foreign language

Integracja polonistycznego środowiska glottodydaktycznego rozpoczęła się we wczesnych latach 90. od spotkań, które doprowadziły do powstania Stowarzyszenia „Bristol” Polskich i Zagranicznych Nauczycieli Kultury Polskiej i Języka Polskiego jako Obcego. Na spotkaniach konferencyjnych i seminaryjnych jednym z najważniejszych i najczęstszych tematów niemal od początku było ujednolicenie systemu egzaminowania i oceniania znajomości języka polskiego u cudzoziemców. Idea certyfikacji była kolejnym – a jak się okazało najważniejszym i dotąd najtrwalszym – krokiem ku integracji środowiska glottodydaktyki polonistycznej. To jeden z najważniejszych aspektów tego wielkiego przedsięwzięcia. Oczywiście, były i są też inne równie ważne: promocja języka polskiego poza granicami i wejście glottodydaktyki polonistycznej do wielkiego świata języków z jednolitym systemem egzaminowania i oceniania. Umożliwił to akces języka polskiego do ALTE. W tymże Stowarzyszeniu polski system certyfikacyjny umocowali Władysław Miodunka i Waldemar Martyniuk. W 2001 r. W. Miodunka pisał: „Komisja ds. Certyfikacji Ministerstwa Edukacji Narodowej [...] dąży do tego, by *zasady prowadzenia egzaminów państwowych z języka polskiego* odpowiadały standardom międzynarodowym i zasadom ustalonym przez ALTE (Association of Language Testers in Europe). Komisja dąży, by Polska stała się jednym z członków stowarzyszonych ALTE” (Miodunka 2002, s. 491).

Podstawy systemu rodziły się podczas rozmów, dyskusji, czasem nawet zażartych sporów, przede wszystkim konferencyjnych. Konferencji certyfikacyjnych, poświęconych certyfikacji było wiele. Spośród osób uczestniczących w powstawaniu systemu każdy pamięta zapewne w sposób szczególny inną. Jedną z pamiętnych dyskusji odbyła się na przełomie stuleci i tysiącleci w Cieszynie w roku 2000. Była to czwarta z kolei Międzynarodowa Konferencja

współorganizowana przez Stowarzyszenie „Bristol” Polskich i Zagranicznych Nauczycieli Kultury Polskiej i Języka Polskiego jako Obcego (powstałego w 1996 r.) z wybranym uniwersytetem w Polsce. Gospodarzem jej była Szkoła Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego. Pierwsza konferencja z tego cyklu odbyła się w 1996 r. w Krakowie, organizowana wraz z Instytutem Polonijnym Uniwersytetu Jagiellońskiego, kierowanym przez prof. Władysława Miodunkę, druga rok później w 1997 r. ze Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu Łódzkiego, następnie Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie zorganizowało trzecią konferencję w 1999 r. Czwartą powierzono Szkole Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego. Odbyła się we wrześniu 2000 r. w obiektach Filii UŚ w Cieszynie. Została zatytułowana „Nowe programy, nowe metody, nowe technologie w nauczaniu kultury polskiej i języka polskiego. Teoria i praktyka”. Osobną sekcję w monografii pokonferencyjnej, której nadano tytuł „Inne optyki” (nazwę konferencji pozostawiając jako podtytuł), stanowiły teksty poświęcone certyfikacji. Sformułowanie „inne optyki” miało wtedy głęboki sens, bo postanowiono wydzielić kilka perspektyw, które stały się w późniejszych latach swoistymi dominantami glottodydaktycznych spotkań. Trzeba však podkreślić, że optyką, która podczas konferencji w Cieszynie mocno się zaznaczyła, było właśnie wydzielenie zagadnień certyfikacyjnych. Ta sekcja wzbudziła niesłyszane ożywioną dyskusję – przeciągnęła się bardzo, a rozmowy o przyszłej certyfikacji zdominowały także wszystkie przerwy i kuluarowe spotkania. Trendy dyskusji wyznaczyły trzy wystąpienia: Władysława Miodunki *Certyfikacja znajomości języka polskiego jako obcego. Założenia ogólne i kalendarium prac*, Waldemara Martyniuka *Certyfikatywne testy biegłości w języku polskim jako obcym* i Mirosława Jelonekiewicz *Kanon kulturowy i kompetencja socjokulturowa w opisie kompetencji językowej na potrzeby certyfikacji znajomości języka polskiego jako obcego* (Cudak, Tambor 2002, s. 489–506), pomieszczone w części VI publikacji: *Certyfikacja znajomości języka polskiego jako obcego*. Warto zaznaczyć, że dyskusje wokół trzeciego tematu trwają do dziś. Glottodydaktycy, których można by nazwać „kulturowcami”, w większości nigdy nie pogodzili się do końca z rezygnacją z testowania w procesie certyfikacji zagadnień z obszaru kultury polskiej. Dyskusje wciąż są wszczynane i trwają – tematyka ta pojawiła się nawet w trakcie konferencji z okazji 20-lecia certyfikacji (w 2024 r.), co świadczy o tym, że są to zagadnienia wciąż żywo zajmujące środowisko glottodydaktyków polonistycznych.

W 2000 r. profesor W. Miodunka przedstawił dokumenty, które wówczas były podstawą tworzącego się systemu. Rok przed tą konferencją, 21.04.1999 r., Minister Edukacji Narodowej powołał Komisję ds. Certyfikacji Języka Polskiego jako Obcego, a w jej składzie znaleźli się: Romuald Cudak

z Uniwersytetu Śląskiego, Anna Dąbrowska z Uniwersytetu Wrocławskiego, Mirosław Jelonkiewicz z Uniwersytetu Warszawskiego, Waldemar Martyniuk (jako sekretarz) i Władysław Miodunka (jako przewodniczący) z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Jan Mazur z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Bożena Ostromęcka-Frączak z Uniwersytetu Łódzkiego, Tadeusz Zgółka z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Ministerstwo Edukacji Narodowej reprezentowały Elżbieta Bober i Magdalena Mazińska, a ogólny nadzór nad Komisją sprawował Wilibald Winkler, wiceminister Edukacji Narodowej (Miodunka 2002).

Waldemar Martyniuk zdał relację z próbnych testów prowadzonych w Krakowie od 1994 r.² Zatem można by uznać, że certyfikacja ma w zasadzie 30 lat, jeśli za jej narodziny uznać rozpoczęcie próbnego testowania. Koncepcje formułowania wymagań egzaminacyjnych i budowy testów, nazwy poziomów – to wszystko od początku drugiego tysiąclecia zmieniał się kilkakrotnie. I zmienia się nadal. W roku 20-lecia oficjalnego systemu certyfikacyjnego finalizowana jest reforma egzaminów dla poziomu B1.

Kiedy powoływano pierwszą Państwową Komisję Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego i zorganizowano pierwszy oficjalny egzamin (2004 r.), system był testowany już od 10 lat. Ten czas skonsolidował środowisko polonistycznej glottodydaktyki. Wszyscy starali się realizować dążenie, żeby do cudzoziemców uczących się języka polskiego mówić jednym głosem, żeby jednakowo ich oceniać, żeby zaświadczenia otrzymywane w różnych ośrodkach znaczyły to samo i żeby certyfikat języka polskiego stał się przedmiotem pożądanym przez osoby uczące się języka polskiego na świecie. Chciano doprowadzić do sytuacji, by student, który uczył się języka polskiego na jednym końcu Polski, mógł swoje świadectwo przedstawić na drugim krańcu i by ono wszędzie znaczyło to samo. Dążono do stanu, w którym nauczyciele, lektorzy i wykładowcy w różnych ośrodkach mieliby pewność co do poziomu widniejącego na świadectwie. Cel został osiągnięty. Po 10 latach spotkań, konferencji, sympozjów, seminariów, rozmów i dyskusji system został ujednolicony. Te lata zintegrowały glottodydaktyczne środowisko wokół wspólnej idei.

Wiedzą i nabywanymi kompetencjami polonistyczni glottodydaktycy dzielili się między sobą, ale też chcieli podzielić się nimi z innymi. Zaczęto od wymiany doświadczeń z partnerem niemieckim.

Już w grudniu 2005 r. w Lipsku odbyła się Polsko-Niemiecka Konferencja „Polityka językowa a certyfikacja”. Wzięli w niej udział z UJ: Waldemar Martyniuk, Anna Seretny, Ewa Lipińska, z UW: Anna Dąbrowska, Małgorzata Pasięka, Urszula Dobesz, z UMCS: Jan Mazur, z UŚ: Aleksandra Achtelik, Urszula Żydek-Bednarczuk, Wioletta Hajduk-Gawron, Małgorzata Smereczniak, Barbara Morcinek (-Abramczyk) i z warszawskiego biura Danuta Szczęsna.

² Stąd dodatkowe 10 lat w historii polskiej certyfikacji.

Do tomu pokonferencyjnego słowo wstępne napisał Władysław Miodunka (Rytel-Kuc, Tambor, 2006). Zorganizowały konferencję Jolanta Tambor z UŚ i Danuta Rytel-Kuc (Schwarz) z Uniwersytetu w Lipsku. Znamienny jest tytuł ówczesnego wystąpienia Urszuli Dobesz: *Kształcenie ustawiczne autorów zadań i testów oraz egzaminatorów*. Tytuł jest znamienny, bo ustawiczność to bardzo istotna cecha certyfikacyjnej wspólnoty – nieustanne szkolenia i wymiana doświadczeń. Żaden zespół certyfikacyjny – układających zadania, zestawiający z nich testy, audytujący i kontrolujący – nie był i nie jest monogamiczny, żaden nie jest jednoośrodkowy i żaden nigdy nie uznał swojej pracy za ostatecznie zakończoną. Wciąż odbywają się szkolenia wewnątrz ośrodków, szkolenia organizowane przez doświadczonych przewodniczących dla początkujących egzaminatorów – członków komisji egzaminacyjnych czy dla kandydatów na wizytatorów. System nieustannie się rozwija i egzaminy toczą się wciąż w nowych lokalizacjach i w nowo nominowanych ośrodkach. Niezwykle ważną funkcję spełnia audyt³, członkowie zespołu audytowego nie tylko sprawdzają wymagane przepisami liczby egzaminów, ale rezultaty ich działań służą ciągłemu edukowaniu komisji egzaminacyjnych, w których wszak uczestniczą wciąż nowi egzaminatorzy. Warto wymienić teksty polskich i niemieckich egzaminatorów, którzy dokonywali porównań systemów: polskiego i niemieckiego i innych (Anna Dąbrowska, Waldemar Martyniuk, Swetlana Mengel, Hellmut Eckert). Autorzy referatów zastanawiali się nad powodami przystępowania do egzaminu certyfikатовego z języka polskiego (Urszula Dobesz), co w połowie pierwszego dziesiątka lat XXI w. nie było sprawą oczywistą, wiele uwagi poświęcono egzaminowaniu poszczególnych sprawności pod kątem wypracowania najlepszych rozwiązań testowych (Anna Seretny, Ewa Lipińska, Barbara Morcinek (-Abramczyk), Erwin Tschirner). Jan Mazur zastanawiał się nad wpływem certyfikacji na politykę językową – w jego tekście pojawiły się stwierdzenia, które po latach wciąż są aktualne.

W 2005 r. z Niemcami wymieniano się informacjami na temat certyfikacji w obu krajach. Obie strony uznały efekty konferencji za bardzo inspirujące, więc zaproponowano zorganizowanie konferencji trójstronnej – z Czechami, którzy przystępowali do dzieła tworzenia systemu certyfikowania swojego języka. Kolejna konferencja odbyła się w Lipsku w roku 2006, czyli w Roku Języka Polskiego ustanowionego uchwałą Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Wtedy wyraźnie też wskazano jeden z najistotniejszych celów tworzenia systemu certyfikacji, jakim była i jest promocja języka polskiego poza granicami kraju. W uchwale, podjętej w rok po wejściu Polski do Unii Europejskiej, napisano: „Wejście do Unii Europejskiej spowodowało, że troska o polszczyznę nabrała

³ Czyli sprawdzanie losowo wybranych (w wyznaczonej ustawowo liczbie) przez specjalny zespół poprawności ocen egzaminów ze wszystkich ośrodków.

nowego wymiaru: nasz język stał się piątym (pod względem liczby użytkowników) językiem Unii Europejskiej i istnieje duża szansa na to, by stał się także jednym z najważniejszych języków europejskich. Powinniśmy więc nie tylko dbać o polszczyznę w kraju, lecz także upowszechniać ją poza granicami Polski” (za: Rytel-Kuc, Tambor 2008, s. 16). W tym samym czasie rząd Republiki Czeskiej podjął uchwałę o programie wspierania czeskiego dziedzictwa kulturowego poza granicami kraju, a za jeden z najistotniejszych punktów tego programu uznano nauczanie języka czeskiego jako obcego (za: Rytel-Kuc, Tambor 2008, s. 16). Było to dla wszystkich bardzo ważne. Okazało się, że wysiłki certyfikatorów przynoszą owoce w Polsce, ale są też dostrzegane poza granicami – i to, co bardzo ważne, nie tylko wśród glottodydaktyków polonistycznych. Sukcesy polskiej certyfikacji wzbudziły zainteresowanie glottodydaktyków także innych języków. Kolejna konferencja zorganizowana w Lipsku była więc konferencją polsko-niemiecko-czeską. Odbędzie się w 2006 r. i nosiła tytuł „Polityka językowa w Europie a certyfikacja języka polskiego i czeskiego”. Organizatorkami były ponownie Jolanta Tambor i Danuta Rytel-Kuc (Schwarz). Z polskiej strony wzięli w niej udział: z UŚ: Aleksandra Achtełik, Romuald Cudak, Agnieszka Madeja, Barbara Morcinek (-Abramczyk), Urszula Żydek-Bednarczuk, z UW: Anna Dąbrowska, Małgorzata Pasięka, z UW: Piotr Garncarek, z KUL: Agnieszka Karolczuk, z UJ: Ewa Lipińska, Anna Seretny, z UŁ: Iwona Słaby-Góral, z UMCS: Grażyna Przechodzka. O wadze zagadnień podejmowanych przez polskich, niemieckich i czeskich glottodydaktyków świadczy m.in. fakt, że jeszcze przed rozpoczęciem konferencji możliwością opublikowania jej rezultatów zainteresowało się Wydawnictwo Peter Lang – monografia tym razem była trójjęzyczna: polsko-niemiecko-czeska.

Doświadczenia certyfikacyjne powodowały coraz silniejszą integrację środowiska glottodydaktycznego, integracja wzmacniała prace certyfikacyjne. Od samego początku system był sprawą budzącą emocje i napędzającą siły środowiska. Dyskusje trwały nieustannie, wciąż starano się system poprawiać i ulepszać. Stąd tytuł wstępu do publikacji z drugiej lipskiej konferencji *Blaski i cienie certyfikacji* autorstwa J. Tambor i D. Rytel-Kuc, w którym autorki starały się zebrać wszelkie uwagi, podsumować doświadczenia i opisać dylematy, jakie certyfikacja w pierwszych latach funkcjonowania wywoływała. Wciąż podejmowano wysiłki, by zmieniać system na lepsze. Druga konferencja zawierała wystąpienia wykraczające poza ściśle rozumiany system – referaty dotyczyły testowania i sprawdzania, poziomów znajomości języka polskiego, ale też relacji testowania i edukowania: sposobów nauczania „pod egzamin certyfikacyjny” i wagi uczenia obok certyfikacji. Wiadomo było, że nie każdy uczący się polskiego dąży do zdobycia certyfikatu, ale zdawano też sobie sprawę, jak ważne jest opanowanie określonych sprawności w sposób harmonijny. *Europejski system opisu kształcenia językowego w tłumaczeniu*

Waldemara Martyniuka (ESOKJ 2003) towarzyszący certyfikacji od jej początków uzmysłowił wszystkim wagę owej harmonii i wskazał szczeble i etapy pięcia się ku kolejnym celom wyznaczanych literowo-liczbowymi symbolami poziomów. Konferencję i potem publikację rozpoczynały teksty doświadczonych glottodydaktyczek: Anny Dąbrowskiej i Marie Hádkovej poświęcone polityce językowej – autorki zastanawiały się nad jej przemianami w związku z rozwojem systemów certyfikacyjnych. Obszerna część publikacji to omówienia testowania poszczególnych sprawności – gdzie polscy autorzy przedstawiali swoje doświadczenia, a czescy zastanawiali się nad przyjęciem najlepszych rozwiązań. Ważnym zagadnieniem, podejmowanym przede wszystkim przez polskich uczestników konferencji, okazały się relacje między certyfikowaniem a programami nauczania (Anna Seretny, Piotr Garncarek, Romuald Cudak). Jak już wspominałam, choćby w przypadku treści kulturowych, jest to problem wzbudzający dyskusje do dziś. W pokonferencyjnym tomie ten temat podejmowany jest także przez czeskiego glottodydaktyka Milana Hrdličkę. W trakcie konferencji zaprezentowano też nowe rozwiązania podręcznikowe i efekty projektów międzynarodowych (np. Slavic Network przedstawiony przez Martinę Kuhnert).

Obie lipskie konferencje i publikacje (pierwsza dwujęzyczna polsko-niemiecka, druga z tekstami w trzech językach: polskim, niemieckim i czeskim) będące ich pokłosiem były współfinansowane przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej i Państwową Komisję Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, która od 2004 r. zastąpiła Komisję Certyfikacyjną. Certyfikacja była i jest jednym z bardzo ważnych składników polskiej polityki językowej, o czym pisała Anna Dąbrowska: „Politykę językową prowadzą przede wszystkim instytucje państwowe, chociaż pożądaną jest, aby różnorodne działania promocyjne podejmowane były przez podmioty niezależne od struktur państwa, np. samorządy, szkoły, stowarzyszenia czy inne organizacje społeczne. O polityce językowej prowadzonej przez instytucje państwowe w Polsce świadczyć może uchwalenie Ustawy o języku polskim, wprowadzenie systemu certyfikacyjnego czy też proklamowanie przez Senat RP roku 2006 Rokiem Języka Polskiego” (Dąbrowska 2008, s. 30). W dalszej części A. Dąbrowska pisze o szybkim rozwoju systemu, gwałtownym wzrastaniu liczby zdających, rosnącym prestiżu certyfikatu, co było „znakomitą ilustracją przemyslanej polityki językowej” (Dąbrowska 2008, s. 33).

W 2009 r. (czyli w pięciolecie systemu) dzięki finansowemu wsparciu Senatu RP odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Język jako obcy: problemy certyfikacji według standardów europejskich” zorganizowana staraniem Narodowego Uniwersytetu Lwowskiego im. Iwana Franki, Lwowskiej Obwodowej Organizacji Publicznej „Centrum Ukrainistyki” i Szkoły Języka

i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego⁴, a do wydawców publikacji konferencyjnej dołączyła Szkoła Języka Polskiego i Kultury dla Cudzoziemców Uniwersytetu Wrocławskiego, której przedstawiciele byli – już tradycyjnie – referentami. Z polskiej strony w konferencji wzięli udział: z Uniwersytetu Wrocławskiego: Anna Dąbrowska, Anna Burzyńska-Kamieniecka, Urszula Dobesz, a z Uniwersytetu Śląskiego: Jolanta Tambor, Aleksandra Achtelek, Agnieszka Madeja, Barbara Morcinek (-Abramczyk) i Monika Rusin (podówczas lektorka języka polskiego we Lwowie). W tym konferencyjnym spotkaniu dość wyraźny był podział – odzwierciedlony też w publikacji pokonferencyjnej – na referaty przedstawiające krzepnący system polski z jednej strony i prezentacje zrębów i podstaw rodzących się zasad jednolitego egzaminowania języka ukraińskiego z drugiej.

W specjalnej Uchwale konferencyjnej, podpisanej przez Uczestników Konferencji znajdował się zapis będący wielką pochwałą dla certyfikacji polskiej – postulowano, by: „Wykorzystać doświadczenia polskich naukowców w tworzeniu państwowego systemu certyfikacji języka polskiego jako obcego w systemie ukraińskim” (Tambor, Krawczuk, Antoniw 2009, s. 19).

Pytania zadawane w dyskusjach plenarnych, panelowych i sekcyjnych tych wszystkich konferencji służyły nie tylko tej „drugiej” stronie, nie tylko organizatorom certyfikacji czeskiej i ukraińskiej, ale w dużej mierze także przedstawicielom polskiej strony. Przygotowanie referatów w sposób odpowiedni dla zagranicznego odbiorcy, chcącego skorzystać z polskich doświadczeń dla budowania reguł testowania odmiennych, choć pokrewnych – rzecz jasna – języków, pobudzały do myślenia, do spojrzenia na system z nowej perspektywy, kazały dostrzec nie tylko sukcesy i blaski, ale także cienie, by móc im zapobiegać i je niwelować.

W dziesięciolecie certyfikacji w „Językach Obcych w Szkole” W. Miodunka podsumował: „Systematyczny wzrost liczby zdających egzaminy certyfikacyjne, podniesienie poziomu umiejętności, poprawa jakości nauczania języka polskiego przez cudzoziemców to bezsprzecznie najistotniejsze wartości, jakie wiążą się z wprowadzeniem w życie certyfikacji języka polskiego” (Miodunka 2003, s. 16–22), a w 2024 r. na 20-lecie „wyraził przekonanie, że certyfikacja była przełomową innowacją o charakterze strategicznym, która wymusiła nowe metody i programy nauczania” (*Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej...*).

⁴ Chcę dodać, że konferencja towarzyszyła jednemu ze zjazdów Podyplomowych Studiów Kwalifikacyjnych Nauczania Kultury Polskiej i Języka Polskiego jako Obcego prowadzonych we Lwowie przez Szkołę Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego w ramach zadania Senatu RP, więc odbiorcami i dyskutantami była też prawie 80-osobowa grupa słuchaczy Studiów, żywo i tę kwestią zainteresowanych.

W maju 2024 r. rozpoczęło się czwarte dziesięciolecie certyfikacji. W pełni zinstytucjonalizowana jest od lat 20, od 2004 r., ale nie byłoby tego oficjalnego jubileuszu dwóch dekad, gdyby nie poprzednie 10 lat (1994–2004), gdyby w owym pamiętnym 2004 r. start nie nastąpił z pozycji już dojrzałej, przemyślanej, wydyskutowanej i przećwiczonej.

BIBLIOGRAFIA

- Cudak R., Tambor J. (red.), 2002, *Inne optyki. Nowe programy, nowe metody, nowe technologie w nauczaniu kultury polskiej i języka polskiego jako obcego*, Katowice.
- Dąbrowska A., 2008, *Polityka językowa. Wybrane zagadnienia*, w: D. Rytel-Kuc, J. Tambor (red. / Hrsg.), *Polityka językowa w Europie a certyfikacja języka polskiego i czeskiego / Europäische Sprachpolitik und Zertifizierung des Polnischen und Tschechischen*, Frankfurt am Main i in.
- ESOKJ 2003 – *Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie*, tłum. W. Martyniuk, Warszawa.
- Miodunka W.T., 2002, *Certyfikacja znajomości języka polskiego jako obcego. Założenia ogólne i kalendarium prac*, w: R. Cudak, J. Tambor (red.), *Inne optyki. Nowe programy, nowe metody, nowe technologie w nauczaniu kultury polskiej i języka polskiego jako obcego*, Katowice.
- Miodunka W.T., 2013, *10-lecie certyfikacji języka polskiego jako obcego i jej wpływ na nauczanie polszczyzny cudzoziemców*, „Języki Obce w Szkole”, nr 3.
- Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej. *20 lat państwowego systemu poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego – doświadczenia i wyzwania*, <https://nawa.gov.pl/nawa/aktualnosci/20-lat-panstwowego-systemu-poswiadczenia-znajomosci-jezyka-polskiego-jako-obcego-doswiadczenia-i-wyzwania> [15.05.2025].
- Rytel-Kuc D., Tambor J. (red.), 2006, *Polityka językowa a certyfikacja. Materiały z polsko-niemieckiej konferencji. Lipsk, 6–8 grudnia 2005*, Katowice–Leipzig.
- Rytel-Kuc D., Tambor J. (red. / Hrsg.), 2008, *Polityka językowa w Europie a certyfikacja języka polskiego i czeskiego / Europäische Sprachpolitik und Zertifizierung des Polnischen und Tschechischen*, Frankfurt am Main i in.
- Tambor J., Krawczuk A., Antoniw O. (red.), 2010, *Język jako obcy: problemy certyfikacji według standardów europejskich. Materiały z Międzynarodowej Konferencji Naukowej. Lwów, 23–24 kwietnia 2009*, Lwów.